

Reyneck a dukáty jako lákadlo

Třicet let na trhu s uměním a starožitnostmi je dostatečně působivá vizitka. Přestože je v Čáslavi, vydobyla si Galerie Goltzova tvrz postavení renomované výstavní a prodejní galerie. I proto, že se soustředila převážně na české malířství - na obchod a aukce s obrazy z období druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století, tzv. Mařákovou krajinářskou školou. „Dneska už se mladí lidé začínají vracet k zájmu o krajinomalbu, což mne příjemně překvapuje,“ říká majitel galerie **LADISLAV MÁLEK (48), který na 30. listopadu chystá zajímavou hodinovou internetovou aukci.**

■ Jaké dílo bude největším tahákem vaší chystané aukce?

Grafický list od Bohuslava Reynka, vzácný tím, že ho nevládní žádná česká galerie. Tato grafika se jmenuje *Veronika 4* a je uvedena pouze v soupisu díla. Doteď ji vlastně nikdo ještě neviděl. Je to rarita s vyvolávací cenou 150 tisíc korun. Při současných cenách Reynka se podobně velké grafiky už vydražily za 320 tisíc korun plus poplatky, takže někde kolem 400 tisíc korun. U této grafiky je ale bonusem její vzácnost, takže očekávám podobnou částku.

■ Jak se shání takováto unikátní grafika od básníka a malíře, který žil v letech 1892 až 1971?

Šlo o velikou náhodu. Byl jsem pozván k výběru obrazů krajinářů z Vysočiny do aukce a všiml si obrazu od Bohuslava Reynka na stěně. Majitelé samozřejmě věděli, kdo to je Reynek, ale neměli tušení, o jak vzácnou variantu se jedná. Dlouhodobě spolupracuji s galerií v Havlíčkově Brodě, jež má největší sbírku Reynků v republice, protože jeho rodný Petrkov je dneska takřka součástí Havlíčkova Brodu. V minulosti pořádali jeho výstavy, mají přístup k databázím a tam jsme dohledali, o jak vzácnou grafiku jde. To majitele přesvědčilo, aby mi dílo svěřili do prodeje.

■ Jsou v Česku sběratelé Reynka, kteří čekají, až se objeví nějaký obraz na trhu?

Reynek jako malíř nebyl moc plodný autor. Existuje jen pár olejomalb, jež jsou v galeriích. Základ jeho tvorby tvoří drobné grafiky, které jsou ale naprosto jedinečné tím, že jako techniku používal suchou jehlu a přetisk barvy ze skla, čímž vznikl mo-

notyp. A protože používal různé přetisky, z jedné grafiky vzniklo třeba pět originálních monotypů, každý s jinou barevností. Širší veřejnost Reynkovo dílo objevila až v roce 2014, kdy proběhla jeho výstava ve Valdštejnské jízdárně v Praze. On byl silně věřící, a tak vznikla i *Bible Reynek*, kde byly použité právě jeho monotypy. Výstava i kniha byly mediálně velmi propagované a Reynkovy grafiky, které v té době stály 20 tisíc korun, vyskočily až na desetinásobek. Alespoň pokud jde o grafiky s náboženskou tematikou. Je to však záležitost vyloženě českých sběratelů.

„Reynek nebyl moc plodný autor.“

■ Není pro vaši galerii typičtější než Reynek spíše dílo někoho, kdo reprezentuje krajinomalbu, jako je Julius Mařák (1832-1899)? Je jediným krajinářem, jenž se podílel na výzdobě pražského Národního divadla.

Bylo by hodně odvážné říci, že obchodujeme s obrazy Julia Mařáka, protože to je spíše přání něco takového sehnat. Jsou to velice vzácné věci. On byl ikona české krajinomalby a byla podle něj pojmenována i celá krajinářská škola na pražské Akademii výtvarných umění. Pro obchodníky s uměním je Mařák top kvalita, kdežto tradice naší galerie je založená na obrazech jeho žáků. To znamená, že u nás najdete díla Františka Kavána, Aloise Kalvody, Jana Honsy, Sta-

Ladislav Málek ve své galerii, které vévodí olej na plátně s názvem *Zima na potoce od Gustava Porše*. Mezi náměty obrazů Gustava Porše (1888 - 1955) patřily především krajiny z Vysočiny.

nislava Lolka, Oty Bubeníčka a dalších. Velice dobře jsme měli a máme zastoupeného Jaroslava Panušku, což byl původem malíř z nedaleké Lipnice nad Sázavou. Obrazů od Panušky nám prošlo rukama opravdu hodně, udělali jsme mu několik výstav a spolupracovali i na jeho monografii.

■ Panuška proslul nejen jako krajinář, ale i jako autor fantastických a strašidelných pohádkových výjevů. Překvapilo vás, jak jsou nyní jeho kresby populární?

Svět objevil symbolistické věci od Panušky, jeho pohádkové motivy a strašidla. To je úžasné. Když se něco takového objeví na aukcích, vzbudí to obrovský zájem. Jestliže dříve cena dosáhla na 30 tisíc korun, pak dneska je to 300 tisíc až milion korun. Panuškovy *Čarodějnice* se kupříkladu prodaly za 920 tisíc korun. Dřív by Panuška v takovýchto částkách byl absolutně nemyslitelný.

■ Často pořádáte výstavy, kde jsou k vidění obrazy zapůjčené ze soukromých sbírek, ale třetina věcí je i k prodeji. Je pro návštěvníky zajímavější malba, nebo kresba?

U nás určitě malba. Češi jsou „posedlí“ olejem, dokonce ani tempera pro ně nemá takovou hodnotu. Kresba je v Česku pořád ještě velmi podhodnocená. Doba, kdy bude doceněna práce na papíře, především z 19. století, určitě teprve přijde.

■ Zaměřujete se i na impresionisty?

Ano. Nejznámější je Václav Radimský, jehož dílo se k nám dostává relativně čas-

to. Máme k němu blízko, protože působil v Kolíně. Nabízíme jeho díla ať už z francouzského, nebo českého období a je to oblíbený autor. V českých poměrech byl naprosto výjimečný. Lidé si našli Radimského a zatím nedokázali docenit ostatní autory, kteří malovali v té době stejným způsobem.

■ Takže vaší hlavní specializací zůstává krajinomalba?

To byla vždy naše doména, krajinomalba do 40. let 20. století. Soustředili jsme se na Mařákovu školu a obklopili se klienty, kteří měli vizi, že si udělají sbírku všech Mařákovců, aby měli od každého autora aspoň jeden obrázek. A chtěli mít třeba obrázek Františka Kavána, když působil ve

Višňové Lhotě, pak v Železnici a nakonec ve Vítanově. Dnes už takovýchto sběratelů ubývá, většinou jsou to investoři a kupují Kavánovy obrazy proto, že se v nich uchová hodnota. Kromě krajinomalby se snažíme nabídku rozšířit i o současné autory. Galerii v Čáslavi, kde nyní sídlíme, jsme v roce 2010 založili s úmyslem prezentovat zde modernisty a současníky. Spolupracovali jsme s Olbramem Zoubkem, Adolfem Bor-

nem, Jaroslavem Valečkou a dalšími. Propojovat klasickou malbu se současnou se snažíme i dnes. Velmi oblíbeným autorem je Ivan Exner, který představuje klasickou „slavičkovskou“ krajinomalbu v moderním pojetí.

■ Nahrává prodeji obrazů dnešní doba, kdy hrozí inflace a lidé hledají, do čeho by investovali?

Určitě. Lidé mají pocit, že se ztrácí hodnota peněz, kdežto hodnota výtvarného díla od kvalitního autora zůstane minimálně stejná. Dnes si obraz koupíte za 100 tisíc korun, a za pět let za něj budete muset dát 150 tisíc korun. Lidé chtějí mít uložené peníze raději v trvalých nereplikovatelných věcech, u nichž mají pocit, že se hodnota uchová.

■ Přeje však tato doba i galeristům?

Obchodně to není problém, ale celkově se změnil přístup lidí. Vše se přesunulo z výstavní činnosti na tu aukční a klasický privátní prodej v galerii. Objevují se hlavně investoři. Nejsou to už sběratelé. Ti si pořizují obrazy z vášně, kdežto investor z kalkulace a přesvědčení, že dobře uloží peníze. To také není špatně, jen nás mrzí, že si často lidé nechají vydražit obrazy, a ani je nevidí. Chybí osobní kontakt. Dříve jsme se s každým klientem znali, byl zde určitý vztah. Co zůstalo ale stejné, je, že chtějí mít garantovanou pravost. Nám se vyplácí, že pro její ověření děláme maximum. A roli hraje i tradice, pověst a schopnost nabídnout zboží, o něž je zájem.

■ Proč jste přestali pořádat výstavy?

Patnáct let jsme působili ve tvrzí v Golčově Jeníkově, nicméně v roce 2019 jsme tam činnost ukončili, protože lidé přestali chodit nejen na výstavy, ale i do galerie. Definitivní konec výstav přišel s covidem. Přestože jsme do té doby uspořádali 30 úspěšných

Svatováclavský zlatý dukát se stal v Česku nejoblíbenější sběratelskou mincí. Existuje v hodnotách (na snímku zleva) jeden, dva, pět a deset. Dukáty se razily v Československu v letech 1923 až 1939 a 1951.

Bohuslav Reynek: *Veronika IV*. Grafický list pochází z roku 1954 z období, kdy byl v jeho rodném Petrkově na Havlíčkově Brodě zůstán rodinný statek Renkových a Bohuslav Reynek na tuto situaci reagoval naprostým uzavřením se do samoty. Roky nevycházel z domu a věnoval se grafické tvorbě, kterou nikdo nevystavoval.

výstav, kdy jsme se soustředili na českou krajinomalbu 20. století a lidé k nám jezdili ne na hodinu, ale na celý den, celkově jsme museli ustoupit tomu, že se obchod s uměním přesunul na internet. Tomu jsme se museli přizpůsobit, takže nyní děláme internetové aukce. Samozřejmě si udržujeme privátní klientelu na přímý prodej. Ovšem v takovém formátu, jako jsme pořádali výstavy, kdy na vernisáž chodilo 250 lidí, se to bohužel už dělat nedá.

■ **Galerie Goltzova tvrz ale nejsou pouze obrazy. Proč se věnujete i sbírání mincí a obchodu s nimi?**

To byla velká vášeň zakladatele galerie Františka Pochmona, mého tchána. Od svých patnácti let sbíral mince a celý život působil v numismatických kruzích v Česku. Dokonce si myslím, že to byla jedna z nejznámějších osobností v oblasti numismatiky u nás. Když mě v roce 1998 přivedl do firmy, začali jsme se specializovat i na výtvarné umění. V roce 2004 využil nabídky přestěhovat galerii do budovy Goltzovy tvrze v Golčově Jeníkově, což byl obrovský krok, který nás nastartoval. Začali jsme pořádat velké výstavy, vydávat katalogy, spolupracovat s významnými galeriemi. Sběratelé za námi sami chodili a nabízelí svá díla k zápůjčkám. Minimálně do roku 2016 jsme byli největší galerií na českou krajinářskou školu v republice.

■ **Jak moc je činnost vaší galerie orientována na výtvarné umění a jak moc na numismatiku?**

U nás se to měnilo v průběhu let. Když jsem přišel do firmy, začali jsme preferovat výtvarné umění. Vždycky to vycházelo ze situace na trhu a numismatika byla tehdy v útlumu, nebyla taková poptávka. Když to výtvarné umění prožívalo boom. Učili jsme se, obklopili se znalci a sběrateli, klienti nám zároveň začali důvěřovat. Za ta léta jsme vytvořili mnoho kvalitních sbírek. Teď nastává situace, kdy se na nás obrací znovu s nabídkou, zda bychom nechtěli jejich díla nabídnout k prodeji. To je velké ocenění, že svoji práci asi děláme dobře, když si po tolika letech a při současné konkurenci vyberou opět nás. Je úžasné prohlédnout si zpětně, jak kvalitní díla nám prošla rukama. Orientace na výtvarné umění se změnila na přelomu let 2012 až 2013, kdy se najednou úplně zhroutil trh s českou krajinomalbou. Byl to dozvuk krize z let 2008 a 2009, který nás postihl s ta-

Jedním z nejznámějších autorů současné světové sklářské tvorby je Ján Zoričák, slovenský výtvarník a pedagog žijící od roku 1970 ve Francii. V aukci, kterou pořádá Ladislav Málek (na snímku), majitel Galerie Goltzova tvrz, se objeví i Zoričákova skleněná plastika Venuše.

kovýmto zpožděním a naštěstí trval jen dva roky. V tu chvíli se František zase začal více věnovat numismatice a přitáhl mne k tomu. Obrazy jsme neopustili, ale vyprofilovali jsme se směrem k numismatice. Tím, že znal starší sběratelé, jsme se dostali k úžasné kvalitním sbírkám a začali vytvářet nové pro klienty. A jestliže si lidé tehdy napsali, za kolik své mince pořídili, pak já jim dnes za ty částky připsuji nuly...

„Ceny některých mincí vyrostly mnohonásobně.“

■ **O co mají sběratelé mincí největší zájem?**

O svatováclavské dukáty (*označení pro zlaté mince, které byly v Československu raženy od roku 1923, nešlo o platidlo, ale o obchodní mince, pozn. red.*), to je neuvěřitelný fenomén. Tato sběratelská vášeň nás provázela i obchodně celou dobu, takže jsme mohli sledovat, jak se jejich cena během let posouvá. Hodnota neustále rostla standardním způsobem, 5 až 10 procent za rok, ale za poslední čtyři roky se stalo něco neuvěřitelného. Cena nejobyčejnějšího dukátu z roku 1923, který stál pět tisíc korun, vylétla na 50 tisíc korun a více. A ty nejdražší dukátové ražby z let 1937 až 1939, kterých je jen pár kusů, se prodávají za milionové až desetimilionové částky.

■ **Takže kdo má sbírku svatováclavských dukátů, ten je dnes multimilionář?**

V numismatice se ceny některých mincí skutečně zvýšily mnohonásobně. Někdy kolem roku 2005 jsme dostali nabídku koupit 30 kusů svatováclavských dukátů ročníku 1929 a zákazník chtěl za kus 2 700 korun. Tehdy šlo o běžnou prodejní cenu dukátů, takže to nebylo obchodovatelné, a tak jsme tu sbírku nekoupili. Dneska se svatováclavský dukát z roku 1929 prodává za 200 000 korun. To je jeden z příkladů, jak ceny vzrostly.

■ **Proč jsou ceny mincí najednou tak vysoké?**

Mince zdražují celosvětově, ale v Čechách je to absolutní fenomén. Když přijedeme do Rakouska na aukci, devadesát procent dražitelů jsou Češi, převážně obchodníci s mincemi. A zbytek Rakušané, kteří si přijdou koupit nejlacinější věci, co tam jsou. V aukcích Češi ženou ceny nahoru a perou se mezi sebou. Podobně to funguje i ve Švýcarsku. Jakmile se někde objeví mince týkající se naší země nebo jde o tolarý habsburských panovníků, ceny se vyženou do neuvěřitelných výšek. Je to totiž fenomén, který se u nás sbírá. Numismatika je nyní tak populární, že jsme se rozhodli, že na našich aukcích nepůjde jenom o výtvarné umění, ale i o svatováclavské dukáty. Rozšíříme tak obzory sběratelům i investorům o mince.

Lubor Černošlák